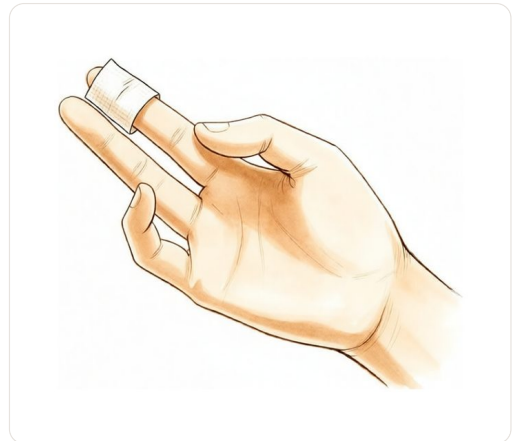

ਉਂਗਲ ਦੇ ਪੋਟੇ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ

ਮੇਲੇਟ ਫਿੰਗਰ (mallet finger) — ਪੋਟਾ ਹੇਠਾਂ ਲਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਂਗਲ ਦੇ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਕਸਟੈਂਸਰ ਟੈਂਡਨ (extensor tendon) ਪਾਟ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹੱਡੀ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਟੁਕੜਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਉਖਾੜ ਲਿਆਇਆ ਹੈ।

Kieran Hirpara © ① ② ③ 4.0

ਇਹ ਪੰਨਾ ਮਸ਼ੀਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। **ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ** ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ

ਪੋਟੇ ਦੀ ਸੱਟ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਂਗਲ ਦੇ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਚਮੜੀ, ਨਹੁੰ ਅਤੇ ਹੱਡੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਰਦ ਅਕਸਰ ਤਿੱਖਾ ਜਾਂ ਟਸ-ਟਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਂਗਲ ਕਿਤੇ ਵੱਜਦੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਫੜਦੇ ਹੋ, ਜਾਂ ਪੋਟੇ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਕਸਰ ਭੜਕ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਟਾਈਪ ਕਰਨਾ, ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਬਟਨ ਲਾਉਣਾ, ਸਿੱਕੇ ਚੁੱਕਣਾ, ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਘੁਮਾਉਣਾ, ਇਹ ਸਭ ਅੱਖੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰ ਪੋਟੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਉਂਗਲ ਸੁੰਨ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ, ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਪੋਟਾ ਬੇਢੰਗਾ ਜਿਹਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਨਹੁੰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੋਜ ਅਤੇ ਛੂਹਣ 'ਤੇ ਦਰਦ ਆਮ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਹੁੰ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਅਕਸਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੱਥ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਖ਼ਮ ਭਰਨ ਤੋਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੋਟੇ ਉੱਤੇ ਠੰਢ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਠੰਢੀ ਹਵਾ, ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਠੰਢਾ ਦਿਨ ਪੋਟੇ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਉਂਗਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਓ ਅਤੇ ਕੱਟਿਆ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਓ। ਉਸ ਨੂੰ ਗਿੱਲੀ ਜਾਲੀਦਾਰ ਪੱਟੀ (gauze) ਜਾਂ ਗਿੱਲੇ ਸਾਫ਼ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੋ, ਇੱਕ ਬੰਦ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਥੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਓ, ਅਤੇ ਉਸ ਥੈਲੀ ਨੂੰ ਬਰਫ਼ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਬਰਫ਼ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ। ਕੱਟੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਬਰਫ਼ ਉੱਤੇ ਨਾ ਰੱਖੋ।

ਜੇ ਉਂਗਲ ਗਰਮ, ਲਾਲ, ਸੁੱਜੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਦਰਦ ਭਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਬੁਖ਼ਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਓ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਫ੍ਰੈਕਚਰ (ਹੱਡੀ ਦਾ ਟੁੱਟਣਾ) ਜਾਂ ਜੋੜ ਦੇ ਉੱਪਰ ਚਮੜੀ ਫਟੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੇ ਹੱਡੀ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਂਗਲ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਉਂਗਲ ਫਿੱਕੀ, ਠੰਢੀ, ਸਫ਼ੈਦ ਜਾਂ ਨੀਲੀ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਅਹਿਸਾਸ ਜਾਂ ਹਿਲਜੁਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਲਈ ਵੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜੇ ਲੱਛਣ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ, ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਗੜਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੱਥ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਪੀ (ਫ਼ੈਮਿਲੀ ਡਾਕਟਰ) ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੋ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਪੇਟੇ ਦੀ ਸੱਟ ਉੱਗਲ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਚਮੜੀ, ਨਰ੍ਹੇ, ਹੱਡੀ ਅਤੇ ਨਸਾਂ (nerves) ਦੇ ਸਿਰੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਭਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੇਟਾ ਹੱਥ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸਤ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਲਗਭਗ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ, ਫੜਦੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੋ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਥੇ ਲੱਗੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸੱਟ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਉੱਗਲ ਦੇ ਸਿਰੇ ਵਿੱਚ ਹੱਡੀ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਟੁਕੜਾ, ਉਹ ਤਹਿ ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਰ੍ਹੇ ਉੱਗਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਸਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਘਣਾ ਜਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਛੋਹ ਅਤੇ ਤਾਪਮਾਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪੇਟੇ ਨੂੰ ਕੁਚਲਦੀ, ਕੱਟਦੀ ਜਾਂ ਫਸਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਕਸਰ ਇਕੱਠੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ: ਜਿੱਥੇ ਸਭ ਕੁਝ ਨੇੜੇ-ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਦਰਦ, ਸੱਟ ਲੱਗੀਆਂ ਨਸਾਂ ਕਾਰਨ ਸੁੰਨਪਨ, ਅਤੇ ਨਰ੍ਹੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੋਜ।

ਨੇਲ ਬੈੱਡ (nail bed) ਆਪਣੇ ਆਕਾਰ ਤੋਂ ਜਾਪਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਰ੍ਹੇ ਦੀ ਪਲੇਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਟਿਸ਼ੂ ਦੀ ਇੱਕ ਪਤਲੀ ਪਰਤ ਹੈ, ਕੁਝ-ਕੁਝ ਉਸ ਕਿਆਰੀ ਵਰਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੌਦਾ ਉੱਗਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਹੱਡੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਿਸਕੇ ਹੋਏ ਟੁਕੜੇ ਉੱਤੇ ਭਰ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ ਨਰ੍ਹਾ ਪਾਟਿਆ ਹੋਇਆ, ਧਾਰੀਦਾਰ ਜਾਂ ਮੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਨੇਲ ਬੈੱਡ ਵੀ ਸੱਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਦਿਸਣ ਵਾਲੀ ਸੱਟ ਨੂੰ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਪੇਟਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਟ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੱਟ ਵਿੱਚ ਚਮੜੀ, ਹੱਡੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੂਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਕਿੰਨਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਉੱਗਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਭਰਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੱਟੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜੋੜਨ ਤੱਕ। ਜਦੋਂ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਪੇਟੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਓਨਾ ਸਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਸੱਟ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ।

ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਟੇ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਅਕਸਰ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਖਿੜਕੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਡਾ. ਕੀਰਨ ਹਿਰਪਾਰਾ, ਮਾਟਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਰੌਕਹੈਂਪਟਨ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰਲੇ ਅੰਗ (ਮੋਢੇ ਤੋਂ ਹੱਥ ਤੱਕ ਦੀ ਬਾਂਹ) ਦੇ ਸਰਜਨ, ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਖ਼ਾਸ ਸੱਟ ਮੁਤਾਬਕ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਪੇਟੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸੱਟਾਂ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਸਰਜਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਛੇਤੀ ਜਾਂਚ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਪੀ ਸਾਡੇ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿੱਚ ਭੇਜਦਾ ਹੈ; ਜੇ ਕਿਸੇ ਫਿਜ਼ੀਓਥੈਰੇਪਿਸਟ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ Medicare ਰਿਬੇਟ (ਸਰਕਾਰੀ ਵਾਪਸੀ ਰਕਮ) ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਪੀ ਤੋਂ ਰੈਫਰਲ (ਭੇਜਣ ਦੀ ਚਿੱਠੀ) ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਕਲੀਨਿਕ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਛੋਕੜ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ, ਉੱਗਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਸਕੈਨ ਜਾਂ ਐਕਸ-ਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਪੇਟੇ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਰਜਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਨਮ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਪੇਟੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਭਰਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕਾਰਗਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹੱਡੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਟੁਕੜਾ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਪੇਟੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਪੱਟੀ ਹਵਾ ਅਤੇ ਨਮੀ ਨੂੰ ਲੰਘਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਬਦਲਣ ਵੇਲੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਪੱਟੀਆਂ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਥੀਏਟਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਸ ਰਾਹ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕੀਮਤ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਪੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲਣਾ, ਪਰ ਇਹ ਬੋਝ ਆਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਜ਼ਖ਼ਮ ਭਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੈਂਡ ਥੈਰੇਪੀ (ਹੱਥ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਾਲਾ ਇਲਾਜ) ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਿਲਜੁਲ ਮੁੜ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉੱਗਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਰਜਰੀ ਬਾਰੇ ਉਦੋਂ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੱਟ ਖੁਦ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਪੱਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਕਾਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਉੱਗਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿੱਖ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੋਵੇਂ ਬਹਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਪੇਟੇ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਚਮੜੀ ਨਾਲ ਢਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੇ ਨੇੜਿਓਂ ਟਿਸ਼ੂ ਲਿਆ ਕੇ ਢਕਣ ਦੇ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ

ਨੰਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਨੇਲ ਬੈਂਡ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਮਾਨ ਨੇਲ ਬੈਂਡ ਤੋਂ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਧਾਰੀਦਾਰ ਜਾਂ ਮੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸਫ਼ਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਣੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖੀਏ

ਪੋਟੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੱਟਾਂ ਸਹੀ ਇਲਾਜ ਹੋਣ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੋਟੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਚਮੜੀ, ਨੇਲ ਬੈਂਡ ਅਤੇ ਨਸਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਇਲਾਜ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪੋਟਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਰਾਹ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕੀਮਤ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਦਾ ਨਿਯਮਿਤ ਬਦਲਣਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਖ਼ਮ ਭਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰੈਂਡ ਥੈਰੇਪੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਿਲਜੁਲ ਮੁੜ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਂਗਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਠੀਕ ਹੋਣਾ ਇੱਕਦਮ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੋਟੇ ਵਿੱਚ ਅਹਿਸਾਸ ਅਕਸਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਖ਼ਮ ਭਰਨ ਤੋਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੋਟੇ ਉੱਤੇ ਠੰਢ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁੰਨਪਨ, ਛੂਹਣ 'ਤੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਨਹੁੰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਂਗਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਦੁਬਾਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਂਗਲ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਬਿਲਕੁਲ ਮਹਿਸੂਸ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰੇ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕੰਮ-ਕਾਰ, ਚੰਗੀ ਦਿੱਖ, ਅਤੇ ਕੰਮ ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਪੋਟੇ ਦੀ ਸੱਟ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਨੇਲ ਬੈਂਡ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਰੰਮਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਕਸਰ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਣੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਮਾਨ ਨੇਲ ਬੈਂਡ ਤੋਂ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ ਨਹੁੰ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਧਾਰੀਦਾਰ ਜਾਂ ਮੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਸ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸੰਭਾਲਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਸਥਾਈ ਸੁੰਨਪਨ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦਰਦ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੋਟੇ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦਰਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਂਗਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ ਹਰ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਸ ਵਾਲੇ ਦਰਦ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗ (ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ) ਘੱਟ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, 2.5% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਜੇ ਉਂਗਲ ਗਰਮ, ਲਾਲ, ਸੁੱਜੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਦਰਦ ਭਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਬੁਖਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਓ।

ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੋ। ਜੇ ਉਂਗਲ ਫਿੱਕੀ, ਠੰਢੀ, ਸਫ਼ੈਦ ਜਾਂ ਨੀਲੀ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਸਾਸ ਜਾਂ ਹਿਲਜੁਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਓ। ਜੇ ਲੱਛਣ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ, ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਗੜਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੱਥ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਪੀ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੋ।

ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਪੋਟੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੱਟਾਂ ਜੀਪੀ ਕੋਲ ਜਾਣ ਜਾਂ ਆਮ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਜੇ ਉਂਗਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਓ, ਅਤੇ ਕੱਟਿਆ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਓ। ਜੇ ਉਂਗਲ ਗਰਮ, ਲਾਲ, ਸੁੱਜੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਦਰਦ ਭਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਬੁਖਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਫਿੱਕੀ, ਠੰਢੀ, ਸਫ਼ੈਦ ਜਾਂ ਨੀਲੀ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਜਾਓ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਸੱਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਚਾਨਕ ਉਂਗਲ ਵਿੱਚ ਅਹਿਸਾਸ ਜਾਂ ਹਿਲਜੁਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਜੇ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਜਾਂ ਜੋੜ ਦੇ ਉੱਪਰ ਚਮੜੀ ਫਟੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਹੱਡੀ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਂਗਲ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਨੇ ਉਂਗਲ ਨੂੰ ਫਸਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਾਹਰ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਲੱਛਣ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ, ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਗੜਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੱਥ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਪੀ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੋ।

ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ

ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੋਟੇ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਵਾਧੂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਸ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਇਲਾਜ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਮੇਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਖੋਜ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਇੱਛਾ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਨਤੀਜੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਜਦੋਂ ਪੋਟਾ ਕੱਟ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਹਨ ਫਲੈਪ (flap, ਨੇੜਿਓਂ ਆਪਣੀ ਖੂਨ ਸਪਲਾਈ ਸਮੇਤ ਲਿਆਂਦਾ ਟਿਸ਼ੂ), ਗ੍ਰਾਫਟ, ਜਾਂ ਪੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਂ — ਯਾਨੀ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਭਰਨ ਦੇਣਾ (secondary intention)।

ਆਪਣੇ ਆਪ ਭਰਨ ਦੇ **1,592** ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਪੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਵਾਲੇ ਸਪਲਿੰਟਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਦੇਖਭਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ **ਉੱਗਲ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸਥਿਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਟਿਸ਼ੂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਲਗਭਗ ਆਮ ਵਰਗਾ ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਠੰਢ ਨਾ ਸਹਿ ਸਕਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੱਸਿਆ** ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ **ਛੇਤੀ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਵਾਪਸੀ** ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ [1]।

ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫ਼ਾਇਦੇ, ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਸਰਜਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਲੈਪ ਲਈ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਟਿਸ਼ੂ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਉਸ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉੱਗਲ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਲੈਪ ਦਾ ਟਿਸ਼ੂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਸਾਂ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੋਟੇ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਕਿਸਮ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਠੰਢ ਨਾ ਸਹਿ ਸਕਣਾ, ਜੋ ਪੋਟੇ ਦੀ ਸੱਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਣਗੌਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਹਾਲਾਤ ਮਿਲਣ, ਤਾਂ ਪੋਟੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਹੱਡੀ ਨੰਗੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਬਿਨਾਂ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕੀਮਤਾਂ ਹਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਬਦਲਣਾ, ਜੋ ਅਸਲ ਬੋਝ ਹੈ ਪਰ ਆਰਜ਼ੀ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰਾਫਟ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ, ਉੱਥੇ ਉਮਰ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਬਚਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ

ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਗ੍ਰਾਫਟਿੰਗ (composite grafting), ਯਾਨੀ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਜੋੜੇ ਬਿਨਾਂ ਕੱਟੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਫਟ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਲਾਉਣਾ, **720** ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਅਤੇ ਕੰਮ ਲਾਇਕ ਉੱਗਲ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਭਵ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਫਟ ਬਚ ਗਿਆ ਅਤੇ **ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧੇਰੇ ਉੱਘੜਵਾਂ** ਸੀ [2]।

ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਮਰ ਦਾ ਇਹ ਅਸਰ ਜਾਣਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਗ੍ਰਾਫਟ ਨਾਕਾਮ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਨਾਲ ਹੀ ਭਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਵੀ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ: ਇਹ ਕੀ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ

ਜਿੱਥੇ ਪੂਰੀ ਉੱਗਲ ਕੱਟ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉੱਥੇ ਰੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। **619** ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਈਮਾਨਦਾਰ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ **ਉੱਗਲ ਦੀ ਰੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਹੱਥ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੀ, ਪਰ ਹੱਥ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ**, ਅਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ [3]।

ਬਚਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਰਕ ਵੀ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। **2,641** ਰੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਚਣ ਉੱਤੇ **ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਇਸਕੀਮੀਆ ਸਮੇਂ (ischemia time, ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਖੂਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ) ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਸੀ**, ਜਦਕਿ **ਉਮਰ, ਕਿਹੜਾ ਹੱਥ, ਸੱਟ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਜ਼ੋਨ (ਕੱਟ ਦੀ ਥਾਂ), ਅਤੇ ਕੱਟੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ** ਸਭ ਦਾ ਅਸਰ ਸੀ [4]।

ਇਸਕੀਮੀਆ ਸਮੇਂ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਅਸਰ ਨਾ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਜਲਦੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸਮਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ; ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਂਭੀਆਂ ਉੱਗਲਾਂ ਉਮੀਦ ਨਾਲੋਂ ਲੰਮੀ ਦੇਰੀ ਸਹਿ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਅਮਲੀ ਹਦਾਇਤ: ਕੱਟੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗਿੱਲੀ ਜਾਲੀਦਾਰ ਪੱਟੀ (gauze) ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੋ, ਇੱਕ ਥੈਲੀ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰੋ, ਅਤੇ ਉਸ ਥੈਲੀ ਨੂੰ ਬਰਫ਼ ਉੱਤੇ ਰੱਖੋ; ਕੱਟੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਬਰਫ਼ ਉੱਤੇ ਨਾ ਰੱਖੋ।

ਨੇਲ ਬੈਂਡ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਦਿੱਖ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਪੇਟੇ ਦੀ ਸੱਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦਿੱਖ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੁੰ ਦੀ ਪਲੇਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੇ ਨੇਲ ਬੈਂਡ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੇਲ ਬੈਂਡ ਦਾ ਕੱਟ, ਜੋ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੁੰ ਆਮ ਵਰਗਾ ਉੱਗਦਾ ਹੈ; ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਜੋੜੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਉਹ ਹਿੱਲੀ ਹੋਈ ਹੱਡੀ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਉੱਤੇ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਨਹੁੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਪਾਟਿਆ ਹੋਇਆ, ਧਾਰੀਦਾਰ ਜਾਂ ਮੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਉੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਜਿਸ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਪਦੀ ਸੱਟ ਵਿੱਚ ਨੇਲ ਬੈਂਡ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਉਸ ਦੇ ਆਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਵਾਲੇ

[1] Krauss EM, Lalonde DH. Secondary healing of fingertip amputations: a review. *Hand (N Y)*. 2014;9(3):282-8.

<https://doi.org/10.1007/s11552-014-9663-5>

[2] Elameen AM, Dahy AA, Abu-Elsoud A, Gad AA. Factors predicting composite grafts survivability in patients with fingertip amputation: a systematic review and meta-analysis. *J Orthop Surg Res*. 2024;19(1). <https://doi.org/10.1186/s13018-024-05230-9>

[3] Shaterian A, Sayadi LR, Tiourin E, Gardner DJ, Evans GRD, Leis A. Predictors of hand function following digit replantation: quantitative review and meta-analysis. *Hand (N Y)*. 2019;16(1):11-7. <https://doi.org/10.1177/1558944719834658>

[4] Ma Z, Guo F, Qi J, Xiang W, Zhang J. Effects of non-surgical factors on digital replantation survival rate: a meta-analysis. *J Hand Surg Eur Vol*. 2015;41(2):157-63. <https://doi.org/10.1177/1753193415594572>